

<https://doi.org/10.26565/2227-1864-2026-98-11>
УДК 811.161.2'27:811.411.16

Частиномовна класифікація запозичень з іврит у в мовленні українців, що проживають в Ізраїлі

Елеонора Гіріна

*викладач кафедри загального та прикладного мовознавства,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна;
(майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна);
e-mail: eleonorka.ukr@gmail.com; <https://orcid.org/0009-0004-6355-8244>*

У статті розглянуто лексичні запозичення з іврит у аспекті їх частиномовної приналежності, для чого використано поняття 'ієрархія запозичальності'. Актуальність дослідження полягає в можливості збагатити літературу, присвячену мовним контактам, відомостями щодо мовної пари, що раніше не досліджувалася. Метою розвідки є побудова й аналіз 'ієрархії запозичальності' стосовно елементів з іврит у мовленні українців, що проживають в Ізраїлі. У теоретичній частині статті проаналізовано й узагальнено відомості щодо 'ієрархії запозичальності', описаних у наукових джерелах, і причин їх існування. Продемонстровано схожості і розбіжності між відомостями, отриманими в результаті попередніх мовознавчих розвідок, а також зроблено апріорні припущення щодо вигляду ієрархії у випадку, що аналізується. У межах практичної частини здійснено частиномовну класифікацію запозичень з іврит у мовленні українців і побудовано відповідну ієрархію. Встановлено, що абсолютна більшість запозичених елементів є іменниками, зокрема такими, що мають українські еквіваленти, а другою за розповсюдженістю частиною мови є вигук. Підкреслено малу кількість запозичених прикметників і прислівників, майже повну відсутність запозичених дієслів і займенників, а також повну відсутність запозичень, що належать до інших частин мови. Описано визначні риси побудованої нами ієрархії порівняно з ієрархіями, розглянутими в наукових джерелах, головними з яких є надзвичайно високий відсоток запозичених іменників у поєднанні з дуже невеликою кількістю запозичених прикметників і дієслів. Зроблено висновок щодо наявності трьох основних факторів, що зумовлюють ці унікальні якості створеної 'ієрархії запозичальності', а саме культурної унікальності Ізраїлю, типологічної відстані між українською й івритом і недовгого часу існування українськомовної спільноти в цій країні. У той час як перший із цих чинників пояснює наявність значної кількості запозичених іменників й існування запозичених вигуків, два останні допомагають зрозуміти причини нечастого запозичення елементів, що належать до інших частин мови.

Ключові слова: мовний контакт, запозичення, мова-донор, мова-реципієнт, запозичення з іврит, мова і культура, частини мови, переклад.

Запозичення є одним з найважливіших шляхів поповнення лексичного складу української мови. У літературній мові функціонують численні лексеми, перейняті з англійської, німецької, французької та інших мов. Водночас винятково важливим це явище постає в українській діаспорі, адже на мовлення переселенців впливає мова країни перебування. Дослідницька увага до лексичних запозичень у мовленні українців, що перебувають за кордоном, зараз є особливо своєчасною через нещодавню хвилю масової вимушеної міграції, пов'язану з початком повномасштабного вторгнення.

Феномен запозичення розглядається в сучасній лінгвістичній науці в декількох аспектах. Зокрема, досліджується те, які категорії лексем запозичуються частіше за інші й чому, тобто досліджується 'запозичальність' (borrowability). Попри активу розробку цього питання закордонними мовознавцями, мовлення українських мігрантів залишилося поза увагою досліджень з цієї теми. Актуальність розвідки

зумовлена можливістю перевірити валідність постульованих у наукових джерелах 'ієрархій запозичальності' (borrowability hierarchies) на матеріалі мовної пари, що раніше не досліджувалась, а саме пари українська й іврит.

'Запозичальність' розглянута в працях численних мовознавців. У більшості з них було проаналізовано окремі мови: норвезьку й шведську [6], французьку [9], англійську [8], індіанські мови [5] тощо. Водночас у деяких розвідках було узагальнено дані щодо ієрархій запозичень у значній кількості мов. Й. Матрас проаналізував відомості щодо 27 мов [7], У. Тадмор – щодо 41 мов [10].

Метою статті є побудова й аналіз 'ієрархії запозичальності' на матеріалі мовлення українців, що проживають в Ізраїлі. Для досягнення цієї мети були поставлені наступні завдання: узагальнити попередні відомості щодо 'запозичальності' різних частин мови, здійснити частиномовний аналіз запозичень з іврит у мовленні переселенців і побудувати відповідну ієрархію, пояснити особливості цієї ієрархії.

Питання ‘запозичальності’ різних частин мови розглядається в наукових джерелах ще з кінця XIX ст. У 1881 р. відомий мовознавець В. Вітні відзначає, що сполучники, прийменники, артиклі, займенники та числівники запозичуються рідше за інші частини мови [11, р. 14]. Дослідник також стверджує, що іменники мовцям запозичувати легше, ніж прикметники, а прикметники – легше, ніж дієслова [11, р. 19]. У XX та XXI століттях ці тези В. Вітні перевіряються на матеріалі численних пар мов і здебільшого підтверджуються. Е. Хауген, який досліджує мовлення мігрантів зі Швеції та Норвегії в США, пропонує таку ‘ієрархію запозичальності’: іменники (73%) > дієслова (22%) > прикметники (4%) > вигуки (0,9%) > прислівники/прийменники (0,8%) [6, р. 406]. Ієрархія, створена Ш. Поплак і колегами за результатами дослідження запозичень з англійської мови в мовленні франкомовних канадців, виглядає так: іменники (64%) > дієслова (14%) > вигуки (12%) > прикметники (8%) > сполучники (1,5%) [9, р. 63-64]. Ф. Філд аналізує запозичення з іспанської в юто-ацтекській мові науатль і вибудовує наступну ієрархію: іменники (70%) > дієслова (10%) > прикметники (9%) > службові слова (6%) > прислівники (5%) [5, р. 141]. Г. Поліщук досліджує одиниці, що були запозичені до англійської мови на початку XX ст., і пропонує таку ієрархію: іменники та іменникові словосполучення (89%) > прикметники (6%) > прислівники та прислівникові словосполучення (2%) > вигуки (2%) > дієслова (1%) [8, с. 211-212].

Особливий інтерес у розгляді цієї проблематики становлять результати міжмовних метааналізів. Й. Матрас пропонує наступну ієрархію за результатами систематизації відомостей щодо частиномовної приналежності запозичених елементів у 27 мовах: іменники, сполучники > дієслова > прикметники > вигуки > прислівники > частки, прийменники > числівники > займенники [7, р. 169]. У. Тадмур, який аналізує показники з 41 мови, рахує не відсоток певної частини мови серед усіх запозичень, а відсоток запозичень серед усіх елементів, що належать до певної частини мови й фіксує таку ієрархію: іменники (31% усіх слів є запозиченими) > прикметники та прислівники (15%) > дієслова (14%) > інші частини мови (12%) [10, р. 59-60].

Бачимо, що описані вище ‘ієрархії запозичальності’, хоч вони й мають певні спільні риси, багато в чому відрізняються одна від одної. Такі відмінності є очікуваними, адже запозичення, як і більшість процесів у мові, не є результатом усвідомлених, керованих логікою зусиль. Натомість цей процес ґрунтується на випадковому, поверхневому сприйнятті можливості використати слово іншомовного походження. Такий тип сприйняття, що є

причиною численних міжмовних відмінностей у різних підсистемах мови [1, с. 135], пояснює розбіжності й у цьому випадку. Але все ж таки, попри суттєві відмінності між ієрархіями, запропонованими різними дослідниками, деякі узагальнення відомостей щодо ‘запозичальності’ різних частин мови є можливими.

Можемо впевнено стверджувати, що іменники є категорією, що запозичується частіше за інші. Їх частка від загальної кількості запозичених елементів варіюється, але в середньому становить приблизно 70-75%. У наступних категоріях маємо більше варіативності, але припускаємо, погоджуючись із Ф. Філдом, що на другому й третьому місці за частотою запозичення перебувають відповідно прикметники й дієслова, причому в різних ієрархіях вони розташовуються в різній послідовності. Ф. Філд стверджує, що відносно розташування прикметників і дієслів в конкретній ‘ієрархії запозичальності’ залежить від граматичних особливостей мови-донора та мови-реципієнта і не є свідомством більшої або меншої ‘запозичальності’ цих категорій як таких. По-перше, роль грає відсоток прикметників і дієслів серед нативних лексем. Наприклад, якщо в мові немає нативних прикметників, навряд чи в ній буде багато прикметників запозичених. По-друге, важливим є тип мови, адже синтетичність ускладнює запозичення дієслів [5, р. 36].

Наступні позиції в ‘ієрархії запозичальності’ заповнити складніше. Вочевидь, числівники, прийменники та займенники запозичуються рідко. Прислівники входять до категорії запозичених елементів, але складають не більше 5% з них. Щодо сполучників маємо протилежні відомості. У той час як у матеріалі Ш. Поплак вони майже повністю відсутні, Й. Матрас стверджує, що ця частина мови запозичується на рівні з іменниками. Можливо, невелика кількість елементів, що належить до закритої категорії сполучників, ускладнює отримання статистично значущих результатів. Дані щодо відсотка вигуків серед запозичених елементів також значно відрізняються. З огляду на описане вище припускаємо, що в найзагальнішому вигляді ‘ієрархія запозичальності’, яку ми очікуємо побачити і за результатами аналізу нашого матеріалу, виглядає так: **іменники > дієслова/прикметники > прислівники/сполучники/вигуки > займенники/числівники/прийменники.**

Перед тим як перейдемо до аналізу мовленнєвого матеріалу, роздивимося причини існування такої ієрархії. На думку П. Майскена, причина частого запозичення іменників пов’язана з ключовою мотивацією до запозичення – бажанням збільшити реферативні можливості мови. Через те що реферативна функція реалізується здебільшого за допомогою іменників, вони складають більшу частину запозичених елементів у всіх описаних вище дослідженнях. На додаток до іменників, дієслова й прикметники також можуть пов’язуватись з культурними явищами, що пояснює

розташування цих трьох частин мови на вершині 'ієрархії запозичальності'.

Водночас чинником, що ускладнює запозичення, є синтагматична і парадигматична когерентність. Синтагматична когерентність заважає запозичувати дієслова, адже вони є ключовим елементом у граматичній структурі речення. З іншого боку, вигуки, сурядні сполучники, прислівники й деякі інші елементи запозичуються легко завдяки своєму периферійному місцю в граматиці речення. Парадигматична когерентність ускладнює запозичення в підсистемі з високим рівнем внутрішньої організованості, що пояснює вкрай малу кількість запозичених займенників [2, р. 171-172].

Матеріалом дослідження є текстові повідомлення в групі "ЮНЬ | Ізраїль | Українці в Ізраїлі" соціальної мережі Телеграм. На сьогодні група має понад три тисячі учасників і під сучасну пору є єдиною інтернет-спільнотою українців, що проживають в Ізраїлі, де спілкування ведеться виключно українською мовою. На основі аналізу спілкування учасників з моменту створення групи 08.05.2023 р. і до 10.01.2026 р. в їхніх повідомленнях було ідентифіковано 237 запозичень з іврити. Для цілей цього дослідження запозиченнями вважаються лише слова й вирази, чия форма була запозичена разом зі значенням. Кальки й полукальки не входять до кількості елементів, що аналізуються. Запозиченні лексеми наводяться так, як вони були написані мовцями.¹

Найчисленнішою групою запозичень, як і очікувалось, є іменники та іменникові словосполучення (215 елементів, 91% від загальної кількості запозичень). Маємо 158 окремих іменників та 57 іменникових словосполучень, включно з 47 сполученими конструкціями. Сполучена конструкція (the construct), яка ще називається ізафетом або сміхутом, вважається у семітських мовах видом присвійної конструкції. Вона складається з двох іменників, перший з яких позначає певний об'єкт або явище, а другий – його характеристику, причому перший іменник часто має особливе закінчення [4, р. 15]. У нашому матеріалі маємо, наприклад, наступні вирази: *brirat miḥdal* (ברירת מיחדל) 'вибір за замовчуванням', *mišgeret aišrai* (מיסגרת אישראי) 'кредитний ліміт' і *mas aḥnasa* (מס הכנסה) 'податок на прибуток'.

Теза про те, що великий відсоток іменників серед запозичених елементів пояснюється бажанням розширити реферативні можливості мови, підтверджується на нашому матеріалі лише частково. 93 слова (43% іменників; 39% від загальної кількості запозичень) у цій групі

дійсно не мають загальновідомих українських еквівалентів (*vāad a bait* (וועד בית) 'комітет жильців багатоквартирного дома', *taudat maavar* (תעודת מאוור) 'тимчасовий закордонний паспорт', *maadaniya* (מיינוע) 'відділ супермаркету, де продаються товари на вагу'). Транскодування слів з іврити в цьому випадку постає доцільним рішенням навіть при професійному перекладі, не кажучи вже про неформальне спілкування в соціальній мережі. Розглянемо, наприклад, наступне повідомлення, у якому користувач жаліється на ізраїльську бюрократію й наводить історію з життя (запозичення тут і далі виділені жирним курсивом):

В місрад анім (Міністерстві внутрішніх справ Ізраїлю):

- *ми не дамо тобі даркон* (постійний закордонний паспорт громадянина Ізраїлю), *а лише таудат маавар*, бо ти не жив в країні деякий час а твій старий *даркон* вже підрізали

- *а коли дасьте даркон* через скільки часу життя в Ізраїлі я зможу претендувати?

- *я не знаю, система мені не показує*

Зрозуміло, що використання українських еквівалентів у цьому випадку зробило б повідомлення довшим і складнішим для сприйняття іншими членами групи.

Водночас 122 слова (57% іменників; 51% від загальної кількості запозичень) мають українські еквіваленти. З погляду референції немає очевидних причин запозичувати слова *економіка* (הקונומיקה) 'хлорка', *мазган* (מזגן) 'кондіціонер' або *тлуна* (תלונה) 'скарга'. Наприклад, у наступному повідомленні користувач міг використати слово *кондіціонер*, але надав перевагу саме запозиченню:

Най-най, мабуть була перша ізраїльська дискотека. Такий собі локал. У приміщення з посадкою 15 чоловік пхається 200, всі потні, мокрі, без мазгану, влітку, вдень. Пробратися до бару здається неможливим, але на справі – всі дуже дружні і люб'язні, пропускають і проблем з цим немає.

На другому місці перебувають вигуки (12 елементів, 5% від загальної кількості запозичень). Більшість з них (10 елементів) є формулами мовного етикету (*boker tov* (בוקר טוב) 'доброго ранку', *slixa* (סליחה) 'вибачте', *ḥanuka sameax* (חג חנוכה שמח) 'щасливої Хануки'), хоч присутні також вирази *rak elogim yodea* (רק אלוהים יודע) 'Бог його знає' та *barux ašem* (ברוך השם) 'слава Богу'. Мотивацією до запозичення вигуків постають культурні особливості середовища перебування. У єврейській традиції, наприклад, дуже важливою є субота, а отже, існують окремі формули привітання, що використовуються, коли субота наближається (*shaбат шалом* (שבח שלום) 'мирної суботи') і коли вона нещодавно закінчилася (*sha'va tov* (שבוע טוב) 'гарного тижня'). Не дивно, що обидва ці вирази були запозичені, адже в українській мові відсутні відповідні сталі еквіваленти, а субота почала грати велику роль у розпорядку життя переселенців,

¹Наголошеним в івриті зазвичай є останній склад [3]. У разі якщо наголос у слові падає на інший склад, використовуємо знак наголосу.

навіть якщо вони не є юдеями. Один користувач, наприклад, починає з традиційної формули допис з побутовим проханням:

шабат шалом)

Підкажіть, будь ласка, як і де блошиний ринок в Яффо)

Я не з центру, дуже хочеться поїхати повернутися ...))))

На третьому місці маємо прикметники (6 елементів, 3% від загальної кількості запозичень). 3 прикметники було запозичено з івриту без зміни частини мови або додавання морфем, а саме *кошер* (כשר) ‘кошерний’, *мізрахі* (מזרחי) ‘східний’ і *меацб’енет* (מעצבנות) ‘дратівна’. Прикметник *датішна* ‘релігійна’ було утворено від івритського прикметника זד (чит. даті) ‘релігійний’ шляхом додавання суфікса -ינית. Прикметник *цаб’арська* ‘пов’язана з людиною, що довго проживає в Ізраїлі’ є результатом додавання суфікса -ינית до іменника *цабар* (צבר) ‘людина, що довго проживає в Ізраїлі’. Прикметник *мокед* ‘пов’язаний з кол-центрами’ пішов від ідентичного за формою іменника *мокед* (מקד) ‘кол-центр’ і почав використовуватися як прикметник без жодних змін у морфемному складі. За винятком лексеми *меацб’енет* ‘дратівна’, всі наявні прикметники позначають якості, які є важливими саме в контексті ізраїльської культури. Було ідентифіковано також 10 прикметників, запозичених у складі іменникових словосполучень. Прикладами слугують прикметники (виділені жирним курсивом) у наступних виразах: *кафе афух* (קפה אפוח) ‘капучино’; досл. ‘кава зворотна’, *це’ва адом* (עצה אדם) ‘система сповіщення в разі повітряної тривоги; досл. ‘колір червоний’ і *рак’евет кала* (רכבת קלה) ‘трамвай’, досл. ‘потяг легкий’. Однак ці прикметники тут не рахуємо, адже вірогідно, що мовці сприймають такі словосполучення як один елемент.

Запозичених прислівників використовується два (1% від загальної кількості запозичень), а саме *чікчак* (צ'קצ'ק) ‘швидко’ й *бемет* (במת) ‘насправді’. В обох випадках причина запозичення залишається дещо незрозумілою.

Вживається одне запозичене дієслово (0,4% від загальної кількості запозичень) – *мітхар’едет* (מתחרדות) ‘(вона) стає більш ультраортодоксальною’. Знову йдеться про лексему, існування якої є зуумовленим культурним чинником і яка не має українського еквівалента. Цікаво, що в єдиному випадку використання цього слова мовець надрукував його івритськими літерами, пропри те, що інші елементи речення надруковані українською абеткою:

Новини сьогодні ... хтось ще відчуває, що країна все більше מתחרדות?

Загалом така поведінка не є розповсюдженою серед представників досліджуваної спільноти. З огляду на зворотній напрямок письма в івриті, а також через необхідність перемикаєти розкладку на пристрої, мовці майже ніколи не змішують дві абетки. Той факт, що в цьому випадку мовець обрав виділити запозичене слово графічно, свідчить про те, що вживання дієслів з івриту створює більший дисонанс, ніж використання лексем, що належать до інших частин мови.

Маємо один займенник – *зе* (זה) ‘це’ (0,4% від загальної кількості запозичень). Важливо, що єдиний випадок його використання пояснюється прагматично, як бачимо з наведеного уривку:

Користувач А публікує фотографію приготованої ним їжі.

Користувач Б: Ма зе?)

що це

Користувач А: Зе – шабатній полуничний кекс з цільозернового житнього борошна :)

Зрозуміло, що користувач А використовує займенник іншомовного походження тут з метою ‘процитувати’ користувача Б, взяти участь у такій мовленнєвій грі.

Запозичення, що належать до інших частин мови, у проаналізованому матеріалі відсутні (див. табл. 1). Лексеми *рішон* (רשון) ‘перший’, *хаміші* (חמישי) ‘п’ятий’, *шіші* (שישי) ‘шостий’ тощо не є числівниками, адже вони використовуються виключно на позначення днів тижня як коротші варіанти виразів на кшталт *йом рішон* (יום ראשון) ‘неділя’; досл. ‘день перший’, що демонструє наступний приклад:

Хто де тусить цього хаміші?

Таблиця 1. Table 1

Частина мови	Кількість запозичених елементів	% запозичених елементів
Іменник	215	90%
Вигук	12	5%
Прикметник	6	3%
Прислівник	2	1%
Дієслово	1	0,4%
Займенник	1	0,4%
Всього	237	99,8% ²

²Розбіжність у 0,2% є наслідком округлення числових значень для легшого сприйняття.

*Джерело: розроблено автором.

*Source: developed by the author.

Отже, 'ієрархію запозичальності' стосовно елементів з іврити в мовленні українців, що проживають в Ізраїлі, можна сформулювати так: **іменники > вигуки/прикметники > прислівники/дієслова > усі інші елементи**. Така ієрархія багато чим схожа з ієрархіями, описаними в наукових джерелах, але вона має також свою специфіку. Як і очікувалось, іменники виявились частиною мови, що запозичується найактивніше. Однак той факт, що аж 90% запозичених елементів є іменниками, залишається несподіваним. У нашому матеріалі переважання іменників є набагато значнішим за те, яке зазвичай спостерігається в ситуації запозичення, що може пояснюватися двома чинниками. Першим чинником є те, що багато іменників запозичуються через необхідність надати назви новим об'єктам і явищам. Культура Ізраїлю суттєво відрізняється від української, а отже, переселенці стикаються з потребою в нових лексемах на позначення релігійних предметів і свят, страв місцевої кухні тощо. Другий чинник є суто математичним. Невелика кількість запозичених елементів, що належать до інших частин мови, приводить до переважання іменників у відсотковому співвідношенні. Відносно багато в аналізованому матеріалі

вигуків, що також пояснюється культурними особливостями Ізраїлю. Наявність нових для переселенців свят і вихідних призводить до необхідності запозичувати мовні формули, пов'язані з ними.

Прикметники та найпомітніше дієслова запозичуються рідше, ніж ми очікували, і майже виключно для позначення надзвичайно культурно специфічних явищ. Це спостереження пояснюється одночасним впливом широкої типологічної відстані між мовами та відсутності вільного володіння івритом серед певної частини спільноти. Вірогідно, що мовцям важко відокремлювати корені слів від афіксів і закінчень, що ускладнює запозичення. Лише у випадках повної відсутності українського еквівалента вони готові долати ці труднощі з метою збільшення своїх реферативних можливостей.

Загалом унікальні риси проаналізованої 'ієрархії запозичальності' пояснюються комбінацією впливів декількох факторів, а саме культурної унікальності Ізраїлю, типологічної відстані між українською й івритом і відносно короткого часу існування досліджуваної мовної спільноти. Перспективним напрямом подальших досліджень вважаємо аналіз запозичень у мовленні представників діаспори, що проживають у країнах з довшою історією української міграції, а тому належать до спільнот утворених раніше.

Список використаної літератури

1. Попов С. Когнітивно-еволюційна теорія мови: обґрунтування // *Cognition, communication, discourse*. 2023. № 26. P. 123-139. <https://doi.org/10.26565/2218-2926-2023-26-07>
2. Appel R., Musken P. *Language Contact and Bilingualism*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2006. 213 p. <https://doi.org/10.1515/9789048504138>
3. Bat-El O., Cohen E. G., Silber-Varod V. Modern Hebrew stress // *Brill's Journal of Afroasiatic Languages and Linguistics*. 2019. № 11(1). P. 96-118. <https://doi.org/10.1163/18776930-01101008>
4. Doron E. The Adjectival Construct in Hebrew // Melnik N. (Ed.). *Proceedings of IATL 29*. Cambridge: MIT Department of Linguistics and Philosophy, 2014. P. 15-32.
5. Field F. W. *Linguistic Borrowing in Bilingual Contexts*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2002. 252 p. <https://doi.org/10.1075/sl.29.1.18oeb>
6. Haugen E. *The Norwegian language in America*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1953. 695 p.
7. Matras Y. *Language Contact*. Cambridge/New York: Cambridge University Press, 2020. 410 p. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511809873>
8. Polishchuk G. V. Lexicographic presentation of French borrowings in English in the early 20 century // *Збірник наукових праць «Нова Філологія»*. 2021. № 84. P. 208-214. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2021-84-29>
9. Poplack S., Sankoff D., Miller C. The social correlates and linguistic processes of lexical borrowing and assimilation // *Linguistics*. 1988. № 26. P. 47-104. <https://doi.org/10.1515/ling.1988.26.1.47>
10. Tadmor U. Loanwords in the world's languages: Findings and results // Haspelmath M., Tadmor U. (Eds.). *Loanwords in world's languages: a comparative handbook*. Berlin: De Gruyter Mouton, 2009. P. 35-54. <https://doi.org/10.1515/9783110218442.55>
11. Whitney W. D. On Mixture in Language // *Transactions of the American Philological Association*. 1881. № 12. P. 5-26. <https://doi.org/10.2307/2935666>

Надійшла до редакції 24 січня 2026 р.
Прийнята до друку 22 березня 2026 р.
Опублікована 29 травня 2026 р.

References

1. Popov, S. (2023). Cognitive-evolutionary theory of language: *justification*. *Cognition, communication, discourse*, 26, 123-139. [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.26565/2218-2926-2023-26-07>
2. Appel, Rene & Muysken, Pieter. (2006). *Language Contact and Bilingualism*. Amsterdam University Press. [in English]. <https://doi.org/10.1515/9789048504138>
3. Bat-El, Outi & Cohen, Evan & Silber-Varod, Vered. (2019). Modern Hebrew stress: Phonology and phonetics. *Brill's Journal of Afroasiatic Languages and Linguistics*, 11, 96-118. [in English]. <https://doi.org/10.1163/18776930-01101008>
4. Doron, E. (2014). The Adjectival Construct in Hebrew. In Melnik N. (Ed.), *Proceedings of IATL 29* (pp. 15-32). MIT Department of Linguistics and Philosophy. [in English].
5. Field, F. W. (2002). *Linguistic Borrowing in Bilingual Contexts*. John Benjamins Publishing Company. [in English]. <https://doi.org/10.1075/sl.29.1.18oeb>
6. Haugen, E. (1953). *The Norwegian language in America*. University of Pennsylvania Press. [in English].
7. Matras, Y. (2020). *Language Contact*. Cambridge University Press. [in English]. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511809873>
8. Polishchuk, G. V. (2021) Lexicographic presentation of French borrowings in English in the early 20 century. *New Philology*, 84, 208-214. [in English]. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2021-84-29>
9. Poplack, S., Sankoff, D., Miller, C. (1988). The social correlates and linguistic processes of lexical borrowing and assimilation. *Linguistics*, 26, 47-104. [in English]. <https://doi.org/10.1515/ling.1988.26.1.47>
10. Tadmor, U. (2009) Loanwords in the world's languages: Findings and results. In Haspelmath M., Tadmor U. (Eds.), *Loanwords in world's languages: a comparative handbook* (pp. 35-54). De Gruyter Mouton. [in English]. <https://doi.org/10.1515/9783110218442.55>
11. Whitney, W. D. (1881) On Mixture in Language. *Transactions of the American Philological Association*, 12, 5-26. [in English]. <https://doi.org/10.2307/2935666>

Submitted January 24, 2026.

Accepted March 22, 2026.

Published May 29, 2026.

Eleonora Girina, instructor at the Department of General and Applied Linguistics, V. N. Karazin Kharkiv National University (Svobody square, 4, Kharkiv, 61022, Ukraine); e-mail: eleonorka.ukr@gmail.com; <https://orcid.org/0009-0004-6355-8244>

The parts-of-speech classification of borrowings from Hebrew in the speech of Ukrainians living in Israel

The present article is dedicated to lexical borrowings from Hebrew and, in particular, to their parts-of-speech classification. To this end, the concept of the borrowability hierarchy is utilized. The research broadens the existing literature on language contact through the analysis of a language pair that has not yet been studied. The paper aims to construct and analyze a borrowability hierarchy specifically for elements of Hebrew origin that are present in the speech of Ukrainians currently residing in Israel. For this purpose, we have analyzed and summarized previous findings regarding borrowability hierarchies and the reasons that motivate them. Similarities and differences between hierarchies proposed in scientific literature have been identified, and a hypothesis about the expected look of the hierarchy in the case of Ukrainians living in Israel has been brought forward. A parts-of-speech classification of the borrowed elements in the speech of Ukrainians has been conducted, and a corresponding hierarchy of borrowability has been formulated. It has been discovered that the overwhelming majority of borrowed items belong to the category of nouns, while interjections are the second category in terms of the frequency of borrowing. We have highlighted a limited number of borrowed adjectives and adverbs, an almost total absence of borrowed verbs and pronouns, and a total absence of borrowings, which belong to other parts-of-speech. The abundance of borrowed nouns in conjunction with a very limited number of borrowed adjectives and verbs has been identified as the main distinctive feature of the hierarchy. We have concluded that the peculiarities of the borrowing hierarchy in the case of Ukrainians living in Israel are due to three major factors. These include the unique cultural landscape of Israel, the typological distance between Hebrew and Ukrainian, and the relatively short history of the Ukrainian-speaking community in Israel. While the first point explains the large number of nouns in our sample, the latter two shed light on the near-absence of borrowed elements belonging to other parts-of-speech.

Keywords: language contact, borrowing, donor language, recipient language, borrowings from Hebrew, language and culture, parts-of-speech, translation.

Як цитувати: Гіріна, Е. (2026). Частиномовна класифікація запозичень з івриту в мовленні українців, що проживають в Ізраїлі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія»*, (98), 74-79. <https://doi.org/10.26565/2227-1864-2026-98-11>

Cite as: Girina, E. (2026). The parts-of-speech classification of borrowings from Hebrew in the speech of Ukrainians living in Israel. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series Philology*, (98), 74-79. <https://doi.org/10.26565/2227-1864-2026-98-11> [in Ukrainian]